

SPORTSCASES – 21/01/2009

Casus: Misselijkheid tijdens inspanning
Dr. Sam Moustie

Casus 21-01-2009

- 19-jarige zwemster
- Misselijkheid, gevoel te moeten overgeven, draaiërig, zwak, uitgeput en warm gevoel, vooral bij intensieve kwaliteitstraining, soms tijdens krachttraining, zelden in de auto, bus of in de les (op warme plaatsen)
- Momenteel zwaar trainingsschema in opbouw
- Gegevens inspanningsfysiologie: op basis van lactaattesten zijn VO_2 en $V_{I\max}$ een stuk onder het normale niveau: accu leeg?

Casus 21-01-2009

- Klinisch onderzoek: BD 130/70 mmHg, normale regelmatige harttonen 48/min, perifere vasculair normaal onderzoek, normaal long- en abdominaal onderzoek; geen bijzonderheden
- Diff D
 - overtraining
 - metabole oorzaak/ hypoglycemie
 - cardiologisch oorzaak
 - vasovagale reacties/hyperventilatie

Casus 21-01-2009

- Cardiologisch nazicht
 - ECG in rust: sinusbradycardie, normaal
 - Echocardiografie: normotroof, licht gedilateerd li ventrikel met normale systolische en diastolische functie, normale klepfunctie
 - Inspanningstest: normaal (oktober 2008)

Besluit: geen onderliggende cardiologische oorzaak.

Casus 21-01-2009

- Labo met OGTT

Test uitgevoerd	19/12/2008 >>09:50<< v	29/11/2008 07:00 v	04/10/2008 07:30 v	24/05/2008 07:59 v	09/02/2008 09:19 v	06/10/2007 08:00 v	Eenheid	Laatste Ref. waarden
BIOCHEMIE								
BLOEDTESTEN								
Hemolyse serum	Negatief	Negatief	Negatief	Negatief	Negatief	Negatief		Negatief
Interfererende icterie serum	Negatief	Negatief	Negatief	Negatief	Negatief	Negatief		Negatief
Lipemie serum	Negatief	Negatief	Negatief	Negatief	Negatief	Negatief		Negatief
Ureum	32	37	39		32	40	mg/dL	15 - 45
Natrium	142	142	140				mmol/L	137 - 145
Kalium	4.6	4.8	+ 5.2				mmol/L	3.5 - 5.0
Chloride	106						mmol/L	98 - 107
Bicarbonaat	25						mmol/L	23 - 30
Creatinine	0.97 *	+ 1.14	+ 1.14		1.08	+ 1.14	mg/dL	0.5 - 1.1
eGFR MDRD	- 74 *	- 65 *	- 65 *				mL/min/1.73m ²	
Anion gap	12						mmol/L	5 - 14
Calcium	9.4						mg/dL	8.5 - 10.2
Anorganisch fosfaat	4.2						mg/dL	2.6 - 4.7
Product Calcium x Anorg.Fos.	39.5							< 50.0
Mg-Erythrocyten	6.6 *	6.4 *					mg/dL	5.1 - 7.4
S-Ijzer	+ 132	89	101	+ 148	+ 186	95	ug/dL	50 - 120
FE-bindings capaciteit	375	373	354	353	351	331	ug/dl	265 - 497
Ijzer saturatie (berekend)	35	24	29	42	53	29	%	22 - 55
Tot. proteïnen	7.4	7.2	7.0	7.8	7.6	7.3	g/dL	6.0 - 8.1
CK Tot.	+ 187	+ 227	+ 380	+ 324	+ 315	+ 297	U/L	30 - 135
CKMB mass (nieuwe methode)	4.3						ng/mL	0.6 - 6.3
LDH	531			653		560	U/L	340 - 670
AST (GOT)	37	+ 44	+ 49	+ 54		+ 45	U/L	5 - 40
ALT (GPT)	+ 37	+ 43	+ 39	+ 44		+ 39	U/L	5 - 35
Alk. Fosfatase	80	78	89			89	U/L	23 - 90
Gamma-GT	18	18	13			16	U/L	11 - 28
Vrij L-Carnitine	(← ^{ns})						umol/L	
EIWIT ELECTROFORESE (%)								
Grafiek SPE	(...)							
Albumine	61.3						%	55.8 - 66.1
Alfa-1	3.6						%	2.9 - 4.9
Alfa-2	10.4						%	7.1 - 11.8
Beta 1	6.1						%	4.7 - 7.2
Beta 2	3.9						%	3.2 - 6.5
Gamma	14.7						%	8.8 - 18.8
Besluit	*							

Test uitgevoerd	19/12/2008 >>09:50<< ^	29/11/2008 07:00 ^	04/10/2008 07:30 ^	24/05/2008 07:59 ^	09/02/2008 09:19 ^	06/10/2007 08:00 ^	Eenheid	Laatste Ref. waarden
HEMATOLOGIE								
ALGEMENE HEMATO								
Hematocriet	43.4	39.5	37.5	42.4	41.7	40.2	%	37 - 46
Hemoglobine	14.8	13.4	12.8	14.3	13.7	13.3	g/dl	12 - 15
HDW	2.2	2.2	2.3	2.3	2.2	2.3		
Erythrocyten	+ 4.96	4.53	4.25	+ 4.89	4.60	4.38	.10E12/l	3.8 - 4.8
MCV	87.5	87.2	88.3	86.8	90.7	91.7	fl	76 - 96
MCH	29.9	29.6	30.0	29.3	29.8	30.4	pg	27 - 32
MCHC	34.2	33.9	34.0	33.8	32.8	33.2	g/dl	30.0 - 35.0
RDW	12.4	12.7	13.3	12.9	12.4	12.3	%	11.6 - 14.6
Trombocyten	250	269	270	285	267	241	.10E9/l	140 - 440
MPV	- 7.1	- 7.2	- 7.0	- 7.3	8.1	9.4	fl	7.6 - 10.9
Leukocyten	4.6	- 4.2	- 4.2*	- 4.0	- 3.8	- 4.0	.10E9/l	Volw:4.3-10
Absolute neutrofilie	2.30	- 1.68	[...]	- 1.58	- 1.78	- 1.45	.10E9/l	2.0 - 7.0
Absolute lymfocytose	1.73	1.92	[...]	2.08	1.60	1.99	.10E9/L	1 - 3
Absolute monocytose	0.27	0.31	[...]	0.26	0.21	0.27	.10E9/L	0.1 - 1.0
Absolute eosinofilie	0.12	0.11	[...]	0.06	0.08	0.09	.10E9/l	0.0 - 0.5
Absolute basofilie	0.03	0.03	[...]	0.02	0.01	0.06	.10E9/l	0.02 - 0.10
FORMULE								
Segmentkernigen	50.1	39.9	*	39.5	46.9	36.2	%	Volw:40-75
Lymfocyten	37.5	45.8	*	52.0	42.1	49.7	%	Volw:20-45
Monocyten	5.9	7.4	*	6.5	5.4	6.8	%	Volw:2-10
Eosinofielen	2.6	2.7	*	1.5	2.0	2.2	%	Volw:1-6
Basofielen	0.7	0.8	*	0.5	0.2	1.4	%	0 - 1
Atyp.lymfo + plasmac.	3.3	3.4	*	*	3.4	3.6	%	0.0 - 4.7
HORMONOLOGIE								
SCHILDKLIJERFUNCTIE								
FT4 Free -Tetraiodothyronine	16.1	16.8	14.7			- 11.9	pmol/l	12.0 - 22.0
TSH Thyroid Stimulerend Hormoon	1.42	1.29	1.22			0.96	uU/ml	0.27 - 4.20
GLUCOSEMETABOLISME								
Insuline tijd 1	2.8*						uU/ml	2.6 - 24.9
Insuline tijd 2	22.3*						uU/ml	
Insuline tijd 3	5.7*						uU/ml	
Insuline tijd 4	2.7*						uU/ml	
Insuline tijd 5	4.0*						uU/ml	
C-Peptide tijd 1	0.48*						nmol/l	0.37 - 1.47
C-Peptide tijd 2	1.21*						nmol/l	
C-Peptide tijd 3	1.04*						nmol/l	
C-Peptide tijd 4	0.67*						nmol/l	
C-Peptide tijd 5	0.49*						nmol/l	
Cortisol	+ 221						ng/ml	-10u:62-194 16-20u:23-115
Adrenocorticotroop Hormoon	16						pg/ml	7 - 63
IMMUNOLOGIE								
AUTOANTISTOFFEN								
Anti Endomysium IgA	Negatief							Negatief(<1/10)

GLUCOSE TOLERANTIE TEST							
tijd 1		66 *					mg/dL
tijd 2		95 *					mg/dL
tijd 3		85 *					mg/dL
tijd 4		84 *					mg/dL
tijd 5		82 *					mg/dL
tijd 6		53 *					mg/dL
tijd 7		*					mg/dL
tijd 8		52 *					mg/dL
tijd 9		64 *					mg/dL
tijd10		69 *					mg/dL

Casus 21-01-2009

- CK-waarden, GOT/GPT in kader van lichte spierschade (meestal verhoging CK, ureum en GOT igv spierschade); kan passen in gegeven van niet halen van Lmax, in combinatie met laag ferritine → overtraining cfr gegevens inspanningsfysiologie
- OGTT
 - insulineconcentraties: normaal verloop
 - glycemies: op 2 uur en 3 uur resp. 53 en 52 mg/dl.

Casus 21-01-2009

- Ter informatie: hypoglycemiesymptomen
 - zweten, palpities, tremor, hongerig gevoel, draaiïerigheid, zwakte treden op wanneer de glucoseconcentratie < 60 mg/dl
 - vroegtijdige cognitieve dysfunctie treedt op wanneer glucoseconcentratie < 50 à 55 mg/dl
 - lethargie: glycemie < 45 à 50 mg/dl
 - coma: glycemie < 30 mg/dl
 - convulsies: glycemie < 20 mg/dl
 - overlijden: net hieronder

Casus 21-01-2009

- Diagnose: Reactieve postprandiale hypoglycemie
 - Functioneel hyperinsulinisme of functionele hypoglycemie als gevolg van voedselinname; diagnose op basis van postprandiale symptomen in associatie met bloedglucosewaarden < 50 mg/dl.
 - sporters: inname van snelle suikers laatste uur voor wedstrijd → verhoogde plasmaconc. van glucose en insuline, verlaagde plasma VVZ-conc. → start intense inspanning → snel verbruik zonder compensatie glycogenolyse → hypoglycemie f(individuele gevoeligheid) → uitputting

Casus 21-01-2009

- Behandeling:

1. aanpassing voeding

- vermijden van snel resorbeerbare suikers
- belang van gebruik van traag resorbeerbare suikers en koolhydraten met laag glycemische index
- frequente kleine maaltijden; laatste ingestie vast voedsel 1 uur voor de training (vermijden van rebound hypoglycemie)
- bij hypo: wel gebruik van snelle suikers via sportdrink of druivesuiker

Casus 21-01-2009

2. L-carnitine supplement

3. indien onvoldoende controle medicamenteuze behandeling (cave NW)

- glucobay

- metformine

4. glycemiemetingen in zwembad bij klachten (toekomst 24 uur-monitoring mogelijk)

Casus 21-01-2009

- Uptodate 31/07/2008:
 - weinig pathofysiologische evidentie
 - 10% normale glycemies < 50 mg/dl bij langdurige (4 tot 6 uur postprandiale) OGTT
 - geen correlatie tussen glycemies en symptomen bij de test (ook afwezig bij onze zwemster)
 - serum cortisol en epinephrine conc. vaak nog niet gestegen (contraregulatorische mechanismen nog niet in actie)

Casus 21-01-2009

-Personen met postprandiale autonome symptomen hebben zelden lage glycemies op dat ogenblik

- Besluit: de meeste mensen met postprandiale autonome symptomen hebben geen hypoglycemische aandoening.

Een normale glycemie tijdens de aanwezigheid van symptomen elimineert de noodzaak tot verder onderzoek; ook geen OGTT. Zo er wel een correlatie kan aangetoond worden is verder onderzoek naar de onderliggende oorzaak van hypoglycemie noodzakelijk.

Casus 21-01-2009

- Vervolg casus
 - klachten verbeteren
 - nog geen inzage in glycemiemetingen
 - puike zwemresultaten
 - controle bloedafname gepland na volgende rustperiode (evaluatie ck's, levertesten, fe,...)
- Blijvende alertheid naar andere oorzaken.